

AMBTSHALVE WIJZIGING

INGEVOLGE DE

WET MILIEUBEHEER

VERLEEND AAN

Coops & Nieborg B.V. te Hoogezand (locatie v.d. Neerweg)

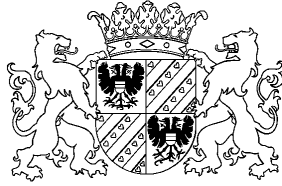
Groningen, 30 november 2004

Nr. 2004-26.286/49, MV

Procedurenr. 5854

INHOUDSOPGAVE

1. AMBTSHALVE WIJZIGING.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Vergunnings situatie	3
1.3 Toetsing IPPC	3
2. GEVOLGDE PROCEDURE.....	3
2.1 Reden tot wijziging	3
2.1.1 Bodembescherming- Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB)	4
2.1.2 Bodemonderzoek.....	4
2.1.3 Brandveiligheid-gebruiksvergunning gemeente Hoogezand Sappemeer	4
2.1.4 Lucht- Nederlandse emissierichtlijn (NeR).....	4
2.1.5 Verruimde reikwijdte.....	4
2.1.5 Nazorg	5
2.2 Procedure	5
3. INHOUDELIJKE BEOORDELING.....	5
3.1 Bodembescherming	5
3.2 Bodemonderzoek	7
3.3 Brandveiligheid.....	7
3.4 Lucht.....	7
3.7 Verruimde reikwijdte.....	9
3.8 Nazorg.....	11
4. FINANCIËLE ZEKERHEID	11
5. BESLISSING.....	12
BIJLAGE 1: BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN EN AFKORTINGEN	16

GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 30 november 2004

Nr. 2004-26.286/49, MV

Verzonden: 8 december 2004

1. AMBTSHALVE WIJZIGING

1.1 Inleiding

De Wet milieubeheer verplicht ons om regelmatig te bezien of beperkingen waaronder vergunningen zijn verleend nog toereikend zijn gezien de ontwikkelingen op het gebied van technische mogelijkheden tot de bescherming van het milieu en de ontwikkeling tot de kwaliteit van het milieu. Dit geeft ons aanleiding om de aan Coops & Nieborg B.V. aan de A. van de Neerweg te Hoogezand verleende, vergunning in het kader van de Hinderwet/Wet geluidhinder aan te passen.

1.2 Vergunnings situatie

Bij ons besluit van 7 april 1992 nr. 92/6948/15/04, afd. MC is aan Coops & Nieborg BV een revisievergunning in het kader van de Hinderwet verleend voor een constructie-scheepswerf. Bij besluit van 7 maart 2000, nr. 00/3304/10, RMM is tevens een ambtshalve wijziging doorgevoerd met betrekking tot het toevoegen van geluidsvoorschriften en het opnemen van de Instructieregeling lozingsvoorschriften.

Daarnaast is door Coops & Nieborg na het van kracht worden van de revisievergunning van 1992 overeenkomstig art. 8.19 van de Wm gemeld dat de opslag pakketten menggasen (CO₂ en Ar) en O₂ zijn vervangen door opslag van deze gasen in tanks.

1.3 Toetsing IPPC

In de IPPC-richtlijn (EG-richtlijn 96/61/EC) wordt een raamwerk neergelegd waarbinnen lidstaten vergunningen af moeten geven voor bepaalde installaties voor industriële activiteiten. Vergunningen voor deze installaties moeten uiterlijk in oktober 2007 zijn aangepast aan de richtlijn. De IPPC-richtlijn is niet van toepassing op de activiteiten van Coops & Nieborg BV.

2. GEVOLGDE PROCEDURE

2.1 Reden tot wijziging

Op basis van artikel 8.22 van de Wet milieubeheer (hierna: Wm) dient het bevoegd gezag regelmatig te bezien of beperkingen waaronder de vergunning is verleend nog toereikend zijn gezien de ontwikkelingen op het gebied van technische mogelijkheden tot de bescherming van het milieu en de ontwikkelingen met betrekking tot de kwaliteit van het milieu. Op grond van artikel 8.23 van de Wm kan het bevoegd gezag beperkingen waaronder een vergunning is verleend en voorschriften die daaraan zijn verbonden, wijzigen, aanvullen of intrekken.

Er is geconstateerd dat de voorschriften in de huidige vergunningen van Coops & Nieborg BV, volgens de huidige maatstaven enigszins zijn verouderd en op enkele aspecten niet (meer) toereikend zijn, ontbreken of inmiddels zijn achterhaald.

Ten behoeve van een optimale bescherming van het milieu zijn wij daarom voornemens deze milieuaspecten alsnog te beoordelen en hiervoor in een aantal gevallen voorschriften op te nemen, te vervangen dan wel aan te vullen. De onderstaande milieuaspecten zijn ten behoeve van deze ambtshalve wijziging door ons beoordeeld.

2.1.1 Bodembescherming- Nederlandse Richtlijn Bodembescherming (NRB)

Om te komen tot de optimale keuze van bodembeschermende maatregelen en voorzieningen is in 1997-1998 de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten (NRB) ontwikkeld. Basis van de NRB vormt het Stappenplan NRB en het Beslismodel Bodembescherming Bedrijfsterreinen (BBB). Via het stappenplan en de BBB kan worden beoordeeld welke bodembeschermende voorzieningen en (technische en/of organisatorische) maatregelen een bedrijf moet treffen. Vanwege het op een later tijdstip verschijnen van de NRB t.o.v. het tijdstip waarop de vigerende vergunning aan Coops & Nieborg aan de van de Neerweg 7 is verleend, heeft voorheen geen toetsing van de bodembeschermende voorzieningen en maatregelen op grond van de NRB plaatsgevonden. Binnen de inrichting wordt gewerkt met bodembedreigende stoffen zoals, lakken, verven, oliën e.d. en vinden potentieel bodembedreigende activiteiten plaats zoals onder andere spuiten, verven opslag van olieproducten e.d. Derhalve zal de locatie alsnog worden onderworpen aan een toetsing op basis van de NRB.

2.1.2 Bodemonderzoek

Het preventieve bodembeschermingsgebied, uitgewerkt in de NRB gaat er vanuit dat (zelfs) de maatregelen en voorzieningen die leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico nooit volledig kunnen uitsluiten dat onverhoopt een belasting van de bodem optreedt. Om die reden blijft het vastleggen van de nulsituatie milieuhygiënische bodemkwaliteit en een vergelijkbaar eindonderzoek naar de milieuhygiënische bodemkwaliteit noodzakelijk. In de vigerende vergunning ontbreekt er een voorschrift ten aanzien van het uitvoeren van een eindonderzoek naar de milieuhygiënische bodemkwaliteit, indien de bedrijfsactiviteiten bij Coops & Nieborg worden beëindigd.

2.1.3 Brandveiligheid-gebruiksvergunning gemeente Hoogezand Sappemeer

Op 18-07-2001 is door de gemeente Hoogezand-Sappemeer een gebruikersvergunning verleend aan Coops & Nieborg te Hoogezand. Middels deze ambtshalve wijziging is bezien of deze gebruikersvergunning leidt tot aanpassing van de vigerende Wm-vergunning.

2.1.4 Lucht- Nederlandse emissierichtlijn (NeR)

Voor het bepalen van de emissieconcentratie-eisen van onder andere stof als gevolg van bedrijfsactiviteiten is de Nederlandse emissie Richtlijn Lucht (NeR) van toepassing. In de Wm-vergunning van 7 april 1992 zijn alleen voor verfspuitactiviteiten enkele middelvoorschriften opgenomen. Naar onze mening dient de vergunning te worden aangevuld met doelvoorschriften ten aanzien van de lasactiviteiten.

2.1.5 Verruimde reikwijdte

Een belangrijk onderdeel van de Wet milieubeheer is de “verruimde reikwijdte”. Ter bescherming van het milieu is in artikel 1.1.a van de Wm gesteld dat een ieder er naar dient te streven de eventuele milieubelasting, die wordt veroorzaakt door zijn of haar activiteiten tot een minimum te beperken; dit met inzet van alle maatregelen die redelijkerwijs gevraagd kunnen worden. Op grond van art. 8.11 Wm moeten aan de vergunning voorschriften worden verbonden ter bescherming van het milieu, hetgeen onder meer betekent dat de aspecten afval, energie, grondstoffen en het verkeer van en naar de inrichting in de vergunning moeten worden meegenomen. In de vigerende beschikking van 7 april 1992 is niet aan alle aspecten van de verruimde reikwijdte aandacht besteed. Derhalve zullen

voornoemde aspecten, met inachtneming van voorschriften die hiervoor reeds zijn gesteld in de vigerende vergunning, middels onderhavige ambtshalve wijziging worden beoordeeld.

2.1.5 Nazorg

Indien de activiteiten (deels) worden beëindigd is het van belang dat er geen belasting van het milieu meer kan optreden ten gevolge van eventuele achtergebleven gevaarlijke stoffen op de locatie. In de vergunning van 7 april 1992 zijn hiertoe geen voorschriften opgenomen.

2.2 Procedure

Wij hebben met betrekking tot de behandeling van de ambtshalve wijziging van de vergunning de procedure gevolgd zoals die is aangegeven in afdeling 3.5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en hoofdstuk 13 van de Wet milieubeheer (Wm).

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 8.6 van de Wm en artikelen 3.17 en 3.19 eerste lid van de Awb hebben wij een exemplaar van de aanvraag om vergunning gezonden aan:

- VROM-Inspectie regio Noord;
 - Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hoogezand-Sappemeer;
 - Het dagelijks bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's, postbus 195, 9640 AD Veendam;
- Het ontwerp van deze beschikking is, overeenkomstig artikel 3.21 Awb en artikel 13.4 Wm ter inzage gelegd van 9 augustus tot en met 6 september 2004. Er zijn geen bedenkingen ingediend.

3. INHOUDELIJKE BEOORDELING

Op basis van artikel 8.22, vierde lid en 8.23 derde lid van de Wm dient de aanpassing te worden beoordeeld aan de hand van de artikelen 8.7 tot en met 8.17 van de Wm. De betrokken aspecten zijn hieronder verder uitgewerkt.

3.1 Bodembescherming

Binnen de inrichting wordt gewerkt met bodembedreigende stoffen zoals verven, oliën, lakken e.d. en vinden potentieel bodembedreigende activiteiten plaats zoals onder andere het verfspuiten

Op het bedrijfsterrein zijn de onderstaande activiteiten en plaatsen als potentieel bodembedreigend te beschouwen:

- opslag van oliën e.d. in zeecontainer;
- opslag van gasolie en petroleum in tanken;
- opslag van verfproducten in magazijn;
- constructiewerkplaats 1;
- constructiewerkplaats 2;
- compressor;
- bouwplaats.

Zeecontainer

In de zeecontainer vindt opslag plaats van oliën, poetslappen e.d. De opslag vindt plaats in vaten boven een lekbak. Tevens zijn er absorptiekorrels in de zeecontainer aanwezig. De opslag in vaten is volgens de NRB (Deel A3) in te delen in bedrijfsactiviteit "3.4. Op- en overslag in emballage vloeistoffen". De vloeren van de opslag plaats kunnen volgens de definitie van de NRB bestaan uit vloeistofkerende voorzieningen, deze vloeistofkerende voorzieningen worden als voldoende beschouwd wanneer sprake is van beheersmaatregelen (zoals: visueel toezicht, faciliteiten om ontstane verontreiniging op te ruimen en geïnstrueerde personeel t.b.v. het opruimen van eventuele verontreinigingen)

Opslag van gasolie en petroleum.

De opslag vindt plaats in bovengrondse tanks. De opslag in een bovengrondse tank is volgens de NRB (Deel A3) in te delen in bedrijfsactiviteit "1.3. Opslag in bovengrondse tank vrij van de grond". De opvang voorziening van de tank kan volgens de definiëring van de NRB bestaan uit een vloeistofkerende voorziening, deze vloeistofkerende voorzieningen worden als voldoende beschouwd wanneer sprake is van :

- visueel toezicht;
- een gecontroleerde overloopafvoer of een overvulbeveiliging benodigd Bij een overvulbeveiliging wordt tevens een bedieningsinstructie voor het vullen inbegrepen.
- faciliteiten om ontstane verontreiniging op te ruimen;
- geïnstrueerde personeel t.b.v. het opruimen van eventuele verontreinigingen.

Magazijn

De vloer van het magazijn bestaat uit een vloeistofkerende betonvloer. In het magazijn vindt opslag plaats van verfproducten. De verfproducten worden opgeslagen in een kast. In deze kast staan geen grote hoeveelheden verf opgeslagen omdat de verfwerkzaamheden worden uitbesteed aan derden. De opslag van de verf is volgens de NRB (Deel A3) in te delen in bedrijfsactiviteit "3.4. Op- en overslag in emballage vloeistoffen". De vloeren van de opslag plaats kunnen volgens de definiëring van de NRB bestaan uit vloeistofkerende voorzieningen, deze vloeistofkerende voorzieningen worden als voldoende beschouwd wanneer sprake is van beheersmaatregelen (zoals: visueel toezicht, faciliteiten om ontstane verontreiniging op te ruimen en geïnstrueerde personeel t.b.v. het opruimen van eventuele verontreinigingen)

Constructiewerkplaats 1, 2 en 3

De vloeren van beide werkplaatsen bestaan uit beton. De handelingen die in beide werkplaatsen kunnen worden uitgevoerd bestaan voor het grootste gedeelte uit staal constructiewerkzaamheden, lassen en conserveringsactiviteiten. De werkzaamheden in de werkplaatsen "constructiewerkplaats 1, 2 en 3" zijn volgens de NRB (Deel A3) in te delen in bedrijfsactiviteit "5.3 Activiteiten in werkplaats". De vloeren in beide werkplaatsen kunnen volgens de definiëring van de NRB bestaan uit een vloeistofkerende voorzieningen; deze vloeistofkerende voorzieningen worden als voldoende beschouwd wanneer sprake is van beheersmaatregelen (zoals: visueel toezicht, faciliteiten om ontstane verontreiniging op te ruimen en geïnstrueerde personeel t.b.v. het opruimen van eventuele verontreinigingen) en eventueel opslag van bodembedreigende vloeistoffen boven lekbakken plaats vindt.

Compressor

De vloer van de compressorruimte bestaat uit beton. De compressorruimte is volgens de NRB (Deel A3) in te delen in bedrijfsactiviteit "4.1 Gesloten proces of bewerking". De vloer van de compressorruimte kan volgens de definiëring van de NRB bestaan uit een vloeistofkerende voorziening, deze vloeistofkerende voorzieningen kan als voldoende beschouwd worden wanneer sprake is van beheersmaatregelen (zoals: visueel toezicht, faciliteiten om ontstane verontreiniging op te ruimen en geïnstrueerde personeel t.b.v. het opruimen van eventuele verontreinigingen).

Bouwplaats

De vloeren van de bouwplaats bestaat uit beton. De bouwplaats wordt momenteel gebruikt voor de opslag van materiaal, waaronder staal in allerlei vormen. Deze activiteit is niet beschouwen als bodembedreigend.

Ten aanzien van de reeds aangebrachte en eventueel nog aan te brengen bodembeschermende voorzieningen dient, met uitzondering van de bedrijfsriolering, te worden uitgegaan van een eindemissie-score 1 (verwaarloosbaar risico van enige relevantie). Dit is in een doelvoorschrift (voorschrift A.1) vastgelegd. Daarnaast is een voorschrift (A.2) opgenomen waarin een beheersprogramma ten aanzien van de bodembescherming dient te worden opgesteld en uitgevoerd.

Ondanks het feit dat de bodembeschermende voorzieningen leiden tot een verwaarloosbaar bodemrisico is het niet uit te sluiten dat er zich onvoorziën toch bodemverontreiniging optreedt. Om eventuele nadelige gevolgen voor het milieu zoveel mogelijk te beperken, wordt door middel van deze ambtshalve wijziging de eventuele optredende bodemverontreiniging door het stellen van maatregelen beperkt. Zie voorschrift A.3.

De reeds getroffen bodembeschermende maatregelen zijn voldoende, de vloeren en opvangvoorzieningen zijn als vloeistofkerend te beschouwen. Om te voldoen aan de NRB dienen maatregelen genomen te worden met betrekking tot de vloer in de opslagloods.

3.2 Bodemonderzoek

In de voorschriften van de vigerende revisievergunning van 7 april 1992 is het uitvoeren van een oriënterend bodemonderzoek voorgeschreven. Een voorschrift ten aanzien van het uitvoeren van een bodemonderzoek bij eventuele bedrijfsbeëindiging ontbreekt in de vigerende revisievergunning. Middels deze ambtshalve wijziging wordt aan de vergunning een voorschrift verbonden met betrekking tot het bij (gedeeltelijke)bedrijfsbeëindiging uitvoeren van een bodemonderzoek om de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem en het grondwater vast te stellen.

3.3 Brandveiligheid

Een aantal voorschriften in de, door de gemeente Hoogezand-Sappemeer afgegeven gebruiksvergunning van 18-07-2001, vertonen een overlap met de voorschriften welke in de Wm-vergunning van Hoogezand zijn vermeld. Er zijn echter geen strijdigheden geconstateerd tussen beide vergunningen, waardoor de Wm-vergunning op dit punt niet behoeft te worden gewijzigd.

3.4 Lucht

Binnen de inrichting vinden discontinue emissies naar de lucht plaats. De meest relevante emissies worden veroorzaakt door:

- damp/stof dat vrijkomt bij lassen en snijbranden (lasrook);
- damp die vrijkomt als gevolg van verf- en conserveringswerkzaamheden.

• Las- en snijactiviteiten

Bij lasprocessen vinden emissies naar de lucht plaats. Hiervoor zijn in de vigerende vergunning geen voorschriften opgenomen. De emissie van lasrook onder meer afhankelijk van de toegepaste lastechniek, het materiaal wat wordt gelast roestvaststaal (hierna genoemd rvs) of niet-roestvaststaal (hierna genoemd niet-rvs) en het jaarverbruik van laselektrodes of -draad.

De emissies als gevolg van lassen zijn moeilijk in te schatten, mede omdat deze activiteiten deels in de open lucht plaatsvinden. Deze emissies in de open lucht worden ter plaatse niet afgezogen, hetgeen volgens de huidige inzichten redelijkerwijs ook niet gevegd kan worden.

Bij het lassen dient onderscheid te worden gemaakt in het rvs-lassen en niet rvs-lassen.

Niet-rvs-lassen

Voor het lassen van niet-rvs geldt de NeR stof-emissie van 10 mg/m_0^3 . In bestaande situaties moeten deze installaties uiterlijk op 30 oktober 2010 voldoen aan de nieuwe algemene eisen van de Nersystematiek, hetgeen concreet betekent dat de maximale stofemissies op voornoemd tijdstip niet meer dan 5 mg/m_0^3 mogen bedragen. Volgens huidige inzichten is een dergelijke emissie-eis van 5 technisch goed haalbaar. Bij plaatsing van nieuwe of vervanging van bestaande afzuiging- en filterinstallaties dient vanaf het moment van plaatsing aan de emissie-eis van 5 mg/m_0^3 te worden voldaan.

Bij de las- en snijwerkzaamheden die bij Coops & Nieborg in de lashal worden uitgevoerd wordt de lasrook afgezogen door middel van afzuigventilatoren. Deze afgezogen lasrook wordt niet gefilterd. Wel treft Coops & Nieborg verschillende maatregelen om de lasrook te minimaliseren, zoals:

- Het lassen met rustige boog en een zo kort mogelijke boogafstand;
- Het gebruik van minder milieuschadelijke toevoegmaterialen;
- Het gebruik maken van wisselstroom en een pulserende stroom;
- Het lasvermogen optimaal aan de platen en de toegepaste toevoegmaterialen aan te passen.

Door het treffen van bovengenoemde maatregelen is het vooralsnog aannemelijk dat Coops & Nieborg voldoet aan de emissie eis van 10 mg/m_0^3 . Op dit moment zijn er nog geen goede cijfers bekend over het vrijkomen van stof bij het lassen. De VNSI is daarom bezig dit te onderzoeken. De resultaten zullen over een jaar bekend zijn. Als hieruit blijkt dat zonder filtering van de afgezogen lucht niet voldaan kan worden aan de norm dan zal het bevoegd gezag dit alsnog eisen.

Of Coops & Nieborg straks in 2010 aan de emissie-eis van 5 mg/m_0^3 zal voldoen moet door Coops & Nieborg worden aangetoond, middels een plan van aanpak, dit is in de voorschriften van dit besluit vastgelegd.

Rvs-lassen

Voor het lassen van rvs gelden de NeR stof emissie-eis en de minimalisatieverplichting voor metalen (o.a. CR(VI) en Ni). Deze metalen komen als stof vrij bij het rvs-lassen. Dit betekent dat bij het lassen van rvs altijd een nageschakelde techniek moet worden toegepast, tenzij dit in redelijkheid niet kan worden verlangd.

Bij het rvs-lassen maakt Coops & Nieborg voor het afzuigen van de lasrook gebruik van een mobiele filterinstallatie. Deze lasrook wordt dan gefilterd. In de voorschriften van deze ambtshalve wijziging wordt voorgeschreven dat bij het lassen van roestvaststaal in binnenruimten gebruik moet worden gemaakt van de mobiele filterinstallatie.

Ten aanzien van de stof emissie-eis geldt verder hetzelfde als is beschreven bij het niet rvs-lassen.

De laswerkzaamheden die in de openlucht plaatsvinden worden ter plaatse niet afgezogen, hetgeen volgens de huidige inzichten redelijkerwijs ook niet gevegd kan worden.

- *Verven en conserveren*

Als gevolg van de manier van verwerken van de verf kunnen verfddeeltjes worden geëmitteerd.

Om de emissie van deeltjes als gevolg van verfspuitactiviteiten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken zijn een aantal maatregelen te nemen. Het betreft onder andere het airless spuiten van verf en het voornamelijk binnen uitvoeren van spuitwerkzaamheden.

Sinds 1 februari 2000 ziet het **Besluit vluchtige organische stoffen Wms (Stb 529, 1999)** toe op het handmatig spuiten van verf of lak. Dit besluit draagt bij aan een verdere vermindering van de uitworp van VOS door aan bepaalde luchtspuitapparatuur, die bestemd is voor handmatig spuiten van verf of lak, eisen te stellen in combinatie met opleidingseisen. Het gaat hierbij om een bedrijfsproces waarbij VOS direct vrijkomt en niet gekanaliseerd in het milieu terechtkomt. Reden waarom in het voornoemde besluit voorschriften zijn gegeven met betrekking tot luchtspuitapparatuur, bestemd voor het handmatig spuiten van verf of lak, en opleidingseisen voor spuiters, is dat daarmee de uitworp van VOS bij het spuiten van verf of lak zal verminderen. De milieubelasting ten gevolge van het toepassen van preparaten, zoals het verspuiten van verf of lak, is de resultante van onder meer het vakmanschap, de spuitapparatuur en de vorm van het te spuiten voorwerp. Wat de spuitapparatuur betreft, gaat het met name om hoog-rendement-spuitapparatuur, bestemd voor het handmatig spuiten van verf of lak. Uitsluitend indien beoordeeld is dat het toelaatbaar is dat handmatig wordt gespoten op locaties waar geen afzuiging mogelijk/noodzakelijk is en het bedrijf per kalenderjaar meer dan 1.000 kilogram verf of lak spuit is het Besluit van toepassing. De hiervoor geldende verplichtingen c.q. voorschriften ten aanzien van de apparatuur, kwalificatie van spuiters en het inrichten van een oplosmiddelen-boekhouding volgen rechtstreeks uit het Besluit.

De emissie van oplosmiddelen (vluchtige organische stoffen) kan tevens worden beperkt door het gebruik van andere soorten verf, die minder oplosmiddelen bevatten. Welke producten als

oplosmiddelarm kunnen worden beschouwd volgt rechtsreeks uit § 3.4.21 van de NeR (Nederlandse emissierichtlijn). De keuze van de toe te passen verf soort is over het algemeen een zaak van de schilder en de betrokken reder en de werf heeft hierop, niet veel invloed. Om die reden nemen wij in deze beschikking geen voorschriften op over dit onderwerp.

Met deze ambtshalve wijziging worden nieuwe en/of geactualiseerde voorschriften aan de inrichting verbonden t.a.v. de te treffen maatregelen bij de uitvoering verf- en conserveringswerkzaamheden, de omgang met dergelijke stoffen en de registratie van grond- en hulpstoffen (waaronder verstaan verven en coatings).

- *Nederlandse emissierichtlijn (NeR)*

Voor het bepalen van de emissieconcentratie-eisen van stof als gevolg van gekanaliseerde emissies door bedrijfsactiviteiten is de Nederlandse emissie Richtlijn Lucht (NeR) van toepassing. Binnen de inrichting zijn afzuiginginstallaties aanwezig voor afgevangen lasrook. Ten aanzien van deze bestaande installaties geldt een emissie-eis van maximaal 10 mg/m_o³ per installatie. In bestaande situaties moeten deze installaties uiterlijk op 30 oktober 2010 voldoen aan de nieuwe algemene eisen van de NeR-systematiek, hetgeen concreet betekent dat de maximale stofemissies van deze installaties op voornoemd tijdstip niet meer dan 5 mg/m_o³ mogen bedragen. Bij plaatsing van nieuwe of vervanging of ingrijpende aanpassing van bestaande afzuiginginstallaties dient vanaf het moment van plaatsing aan de emissie-eis van 5 mg/m_o³ te worden voldaan. Aan de vergunning worden voorschriften verbonden met betrekking tot het aan de NeR-eisen voldoen van de stofemissies van de afzuiginginstallaties.

3.7 Verruimde reikwijdte

- *Beheer afvalstoffen*

Met ingang van 8 mei 2002 (Stb.206, 2002) is de regeling betreffende bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen vanuit de PMV overgeheveld naar hoofdstuk 10 van de Wm. In de nieuwe artikelen 10.36 tot en met 10.44 van deze wet wordt de afgifte en het vervoer van deze afvalstoffen geregeld. De artikelen 10.45 tot en met 10.55 regelen de inzameling en een aantal andere zaken rondom het beheer van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen, onder andere met betrekking tot registratie en begeleidende gegevens.

Net als in de PMV is ook in de Wm een regeling opgenomen waarbij afvalstoffen alleen mogen worden afgegeven aan een inzamelaar of rechtstreeks aan een be-, of verwerker. Deze regels werken rechtstreeks en in de vergunning zullen dan ook alleen voorschriften worden opgenomen die in lijn zijn of aanvullend nodig zijn op de regels zoals gesteld in de Wm.

In de vigerende vergunning wordt het beheer van afvalstoffen in de voorschriften K1 t/m K6 voldoende behandeld, waardoor geen aanvullende voorschriften zullen worden gesteld.

- *Gevaarlijk afval*

Binnen de inrichting ontstaan diverse afvalstoffen, waarbij onderscheid is te maken in bedrijfs- en gevaarlijk afval. De afvalstoffen dienen te worden ingezameld en bewaard in verschillende inzamel- en opslagvoorzieningen en afgegeven aan erkende inzamelaars/verwerkers. De opslagplaatsen voor gevaarlijk afval moeten voldoen aan de eisen die daaraan gesteld zijn in CPR-richtlijn 15-1.

Met betrekking tot de beoordeling van gevaarlijke afvalstoffen is per 1 januari 2002 de Europese afvalstoffenlijst (Eural) van toepassing en vervangt daarmee onder meer het Besluit Aanwijziging Gevaarlijke Afvalstoffen (BAGA). Voor zover in deze beschikking voorschriften omtrent gevaarlijk afval c.q. gevaarlijke afvalstoffen zijn opgenomen, worden hiermee afvalstoffen bedoeld welke als zodanig zijn geclassificeerd volgens Eural.

- *Afvalscheiding*

Scheiding van afval bevordert de mogelijkheden voor (extern) hergebruik en vermindert daarmee de omvang van de voor eindverwerking vrijkomende stroom. In het Landelijke Afvalbeheersplan (paragraaf 14.4.1) is een tabel opgenomen waarin de verplichtingen en richtlijnen voor afvalscheiding door bedrijven is beschreven. Rekening houdend met de aard van de inrichting en de omvang van vrijkomende afvalstoffen zijn de scheidingsverplichtingen voor de inrichting in een aanvullende voorschrift opgenomen.

- *Afvalpreventie*

Het afvalstoffenbeleid heeft als doelstelling om te komen tot een verdere vermindering van de hoeveelheid vrijkomende afvalstoffen (preventie). Het preventiebeleid richt zich daarbij vooral op het voorkomen en beperken van het ontstaan van afvalstoffen en het verminderen van de milieuschadelijkheid daarvan door reductie aan de bron.

Richtinggevend relevante criteria waarbij inspanningen t.a.v. afvalpreventie verlangd kunnen worden, volgen uit de Leidraad Afval- en emissiepreventie (Infomil, juli 1996) welke stelt dat afvalpreventiepotentieel aannemelijk is bij een productie van meer dan 25 ton (niet gevaarlijk) bedrijfsafval en/of meer dan 2,5 ton gevaarlijk afval. De hoeveelheid niet gevaarlijke afval (ruim 70 ton¹) van Coops & Nieborg ligt ruim boven het criterium (25 ton) voor afvalpreventie, echter gezien de aard van het bedrijf wordt geen onderzoek naar de afvalpreventie voorgeschreven.

- *Energie*

Het landelijke beleid op het gebied van energie richt zich met name op het terugdringen van het gebruik van energie; wij hebben deze doelstelling overgenomen. Belangrijke instrumenten in het energiebeleid vormen de meerjarenafspraken over verbetering van de energie-efficiency en het convenant Benchmarking. Naast deze instrumenten geeft de Wm-vergunning ons de mogelijkheid om energiebesparing te concretiseren bij individuele bedrijven. In de Circulaire van de ministers van Economische Zaken en Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieu 'Energie in de milieuvergunning' van oktober 1999 is beschreven op welke wijze het energieaspect moet worden opgenomen. Deze circulaire maakt onderscheid tussen categorieën bedrijven waarvoor wel en waarvoor geen meerjarenafspraak energie-efficiency (MJA) is afgesloten.

Coops & Nieborg behoort tot een categorie bedrijf waarvoor geen MJA is aangegaan.

De Circulaire 'Energie in de milieuvergunning' stelt dat energiebesparing een relevant onderwerp is indien meer dan 25.000 m³ aardgas of 50.000 kWh elektriciteit wordt gebruikt. Wij willen wat dit betreft de beleidslijn in de Circulaire volgen.

Het elektriciteitsverbruik bij Coops & Nieborg ligt ruim boven (afgerond 360.000 kWh)¹ de 50.000 kWh. Dit hoge elektriciteitsverbruik wordt met name veroorzaakt door het lassen (schatting circa 80 %) Uit het onderzoek ten behoeve van Brancheprofiel Milieu Scheepswerven blijkt dat bij Coops & Nieborg het dalurenverbruik relatief wat hoger is (ruim 20 %) dan normaal is voor een bedrijf met een 1-ploegendienst (10 % tot 15 %).

Met deze ambtshalve wijziging worden, dan ook aan de vergunning voorschriften opgenomen voor een beperkt energiebesparingsonderzoek naar het dalurenverbruik.

Het gasverbruik bij Coops & Nieborg ligt lager dan 25.000 m³. Het gasverbruik geeft ons, behoudens het opnemen van een registratievoorschrift ten aanzien van het gebruik, geen aanleiding om hiervoor aanvullende voorschriften op te leggen aan Coops & Nieborg.

- *Grondstoffenverbruik*

Het beleid van de overheid richt zich op een zuinig gebruik van primaire grondstoffen en de toepassing van milieuvriendelijke grond- en hulpstoffen. De aard van de activiteiten alsmede de bij ons bekend zijnde gegevens omtrent de binnen de inrichting toegepaste grond- en hulpstoffen geven ons geen aanleiding om hiervoor aanvullende voorschriften op te leggen aan Coops & Nieborg.

¹ Bron Brancheprofiel Milieu scheepswerven Coops en Nieborg BV d.d. 5 mei 2004

- *Waternverbruik*

Richtinggevend relevantiecriteria voor waterbesparing is een verbruik van meer dan 5.000 m³ op jaarbasis, het verbruik van Coops & Nieborg BV ligt aanmerkelijk lager. Het waternverbruik geeft ons, behoudens het opnemen van een registratievoorschrift ten aanzien van het gebruik, geen aanleiding om hiervoor aanvullende voorschriften op te leggen aan Coops & Nieborg.

- *Verkeer en vervoer*

Het landelijke en provinciale beleid ten aanzien van verkeer is gericht op de beperking van de uitstoot van stoffen en verzuring, de verbetering van de bereikbaarheid van bedrijven en de beperking van ruimte beslag. In het provinciaal beleid (POP) ten aanzien van verkeer en vervoer is gesteld dat de provincie via vervoersmanagement het autogebruik, vooral in het woon-werkverkeer wil terugdringen. Vervoersmanagement is vooral van belang bij bedrijven waar veel mensen werken, waar veel bezoekers komen en/of waar grote stromen goederen vervoerd worden.

Richtinggevend relevante criteria zijn meer dan 100 werknemers en/of meer dan 500 bezoekers per dag en/of meer dan 2 miljoen transportkilometers per jaar.

Gelet op de aard en omvang van het transport, de ligging en omvang van de inrichting vormen de verkeersbewegingen van Coops & Nieborg BV geen overlast in de zin van verkeershinder of filevorming. Er is ook geen sprake van overschrijding van de relevantiecriteria zoals wij die voor het onderwerp verkeer en vervoer hebben gesteld. Wij zijn dan ook van mening dat het bij de onderhavige inrichting niet nodig is om voorschriften met betrekking tot verkeer en vervoer in de vergunning op te nemen.

3.8 Nazorg

Na het beëindigen van de activiteiten of een deel van de activiteiten mag er geen belasting van het milieu optreden. In de huidige vergunning zijn hiertoe geen voorschriften opgenomen. Met aanvullende voorschriften is bepaald dat bij het beëindigen van de activiteiten de milieubelastende stoffen uit de inrichting moeten worden verwijderd. Zie voorschrift G1.

4. FINANCIËLE ZEKERHEID

Het besluit financiële zekerheid milieubeheer, op grond van artikel 8.15 van de Wet milieubeheer, is op 1 mei 2003 in werking getreden. Het besluit geeft het bevoegd gezag, onder in het besluit vastgelegd omstandigheden, de verplichting of mogelijkheid tot het stellen van financiële zekerheid voor het bedrijf op te nemen in de WM-vergunning. Met behulp van de handreiking Besluit financiële zekerheid milieubeheer van VROM kan worden bepaald in welke situaties het stellen van financiële zekerheid gerechtvaardigd is.

De handreiking geeft aan dat het Besluit financiële zekerheid twee vormen onderscheidt, namelijk:

1. Voor het nakomen van verplichtingen met betrekking tot afvalstoffen (hierna: nakomen van verplichtingen)
2. Ter dekking van aansprakelijkheid voor schade aan de bodem (hierna: dekking van aansprakelijkheid).

Ad.1 Nakomen van verplichtingen

Hierdoor zijn in het Besluit de categorieën van gevallen aangewezen. Het gaat concreet om:

- inrichtingen die vallen onder categorie 28 uit bijlage 1 van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (waaronder afvalstoffenbedrijven);
- de overige categorieën van inrichtingen met een opslag van meer dan 10 m³ gevaarlijke afvalstoffen.

Voor beide categorieën geldt dat het gaat om gevallen waarin de kosten van het beheer meer bedragen dan €10.000. De inrichting van Coops & Nieborg valt niet onder 1 van de genoemde categorieën.

Ad.2 Dekking aansprakelijkheid

Financiële zekerheid kan worden gesteld voor inrichtingen die conform de NRB de bodemrisicocategorie A* (aanvaardbaar risico van enige relevantie), B (verhoogd risico met relevante omvang) of C (hoog risico met grote omvang) hebben. Door de reeds op de inrichting aanwezige voorzieningen (en de nog te treffen maatregelen op grond van de voorschriften) voldoet de bodembescherming van Coops & Nieborg aan bodemrisicocategorie A.

Wij stellen vast dat op grond van het Besluit en de bijbehorende Handreiking of anderszins geen noodzaak aanwezig is tot het stellen van financiële zekerheid in de vergunning ten behoeve van de inrichting van Coops & Nieborg.

5. BESLISSING

Gelet op de Algemene wet bestuursrecht en de Wet Milieubeheer besluiten wij:

- I. dat de bij ons besluit van 7 april 1992, nr 92/6948/15/04, MC aan Coops & Nieborg verleende vergunning ingevolge de Hinderwet/Wet Geluidhinder wordt gewijzigd in die zin dat de aan deze vergunning verbonden voorschriften worden aangevuld met de navolgende voorschriften.

VOORSCHRIFTEN:

A. BODEMBESCHERMING

Bodembescherming

1. De bodembeschermende voorzieningen en maatregelen dienen zodanig te zijn uitgevoerd dat, conform de systematiek van de NRB, voor elke bodembedreigende activiteit de emissiescore 1 wordt bereikt.
2. Vergunninghoudster moet binnen 2 maanden na het van kracht worden van deze vergunning beschikken en uitvoering geven aan een actueel beheersprogramma ten aanzien van de bodembescherming. In dit beheersprogramma moet aandacht worden besteed aan:
 - a. incidentenmanagement (acties gericht op het schoonhouden van apparatuur en de werkvloeren);
 - b. de noodzakelijke aanwezigheid van opruimfaciliteiten en getraind personeel;
 - c. uitvoering van controles, inspecties en bewaking van een goede staat van de vloeren.

Onvoorziene bodemverontreiniging

3. Indien na het van kracht worden van deze beschikking verontreiniging van de grond en/of het grondwater optreedt of is opgetreden dan wel niet kan worden uitgesloten, moet(en):
 - a. direct al het nodige worden ondernomen c.q. medewerking worden verleend om (verdere) verontreiniging te voorkomen;
 - b. dit terstond worden gemeld aan het bevoegd gezag;
 - c. voor zover noodzakelijk direct de grond en/of het grondwater ter plaatse van het/de desbetreffende object/activiteit worden onderzocht. De aard en de duur van het onderzoek inclusief de rapportage in overleg met het bevoegd gezag worden bepaald;
 - d. bij gebleken verontreiniging, de verontreinigde grond en/of het verontreinigde grondwater overeenkomstig de door het bevoegd gezag gegeven aanwijzingen en de door het bevoegd gezag gestelde termijnen door de vergunninghouder worden verwijderd of behandeld
 - e. eventuele tanks en/of andere objecten (zoals leidingen, buizen en kabels), die met verontreinigende stoffen in aanraking zijn geweest worden gecontroleerd en, indien nodig, worden hersteld of vervangen.

B. BODEMONDERZOEK

Bodemonderzoek

1. Bij beëindiging van de bedrijfsactiviteit(en) moet de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem en het grondwater bepaald worden. De opzet van het uit te voeren onderzoek moet de instemming hebben van het bevoegd gezag. Binnen 2 maanden na beëindiging moet dit onderzoek zijn uitgevoerd. De resultaten van het onderzoek moeten binnen 1 maand na uitvoering van het bodemonderzoek door de vergunninghouder aan het bevoegd gezag worden overgelegd.

C. LUCHT

las- en snijwerkzaamheden

1. Voordat er wordt aangevangen met laswerkzaamheden dienen aanwezige verflagen of andere verontreinigingen zoveel mogelijk te zijn verwijderd van de te lassen oppervlakken.
2. Lichtverschijnselen als gevolg van werkzaamheden zoals lassen en snijden mogen buiten de inrichting geen hinder veroorzaken.
3. Bij het lassen van roestvaststaal in binnenruimten dient de lasrook afgezogen te worden via een mobiele filterinstallatie.

conserveren/ verfspuiten

4. Het verspuiten van verf dient airless of tenminste door middel van een gelijkwaardige techniek te geschieden.
5. Indien verwaaiing c.q. verspreiding van verfdeeltjes naar de omgeving optreedt, moeten de verfspuitwerkzaamheden onmiddellijk worden gestaakt.
6. Het doorspuiten van verfpompen, slangen en nozzels moet in een vat of container gebeuren.
7. Het aanmaken van verf en het reinigen van gebruikt gereedschap dient te gebeuren boven een vloeistofdichte vloer dan wel boven een vloeistofdichte lekbak.
8. Nabij verfverwerkingsplaatsen mag tijdens de verwerking van verf geen open vuur worden gebruikt, mag niet worden gerookt en moeten vonkvormende werkzaamheden worden geweerd of deugdelijk worden afgeschermd:
 1. in de gehele ruimte, wanneer deze werkzaamheden binnen plaatsvinden;
 2. binnen een straal van 25 meter, wanneer deze werkzaamheden in de buitenlucht geschieden.

afzuiging- en filterinstallaties

9. De stofconcentraties in de afgevoerde lucht van bestaande afzuiging- en/of filterinstallaties mag niet meer bedragen dan 10 mg/m_0^3 . Op uiterlijk 30 oktober 2010 dienen maatregelen te zijn doorgevoerd waardoor de stofconcentraties in de gereinigde afgevoerde lucht van dergelijke bestaande afzuiging- en filterinstallaties niet meer bedraagt dan 5 mg/m_0^3 . Hiertoe dient uiterlijk op 1 januari 2009 een plan van aanpak waarin de haalbaarheid, te nemen maatregelen alsmede de planning van de uitvoering, ter goedkeuring, aan het bevoegd gezag te worden overlegd.
10. Bij plaatsing van nieuwe afzuiging- en filterinstallaties of vervanging of ingrijpende aanpassing van bestaande afzuiging- en filterinstallaties mag de emissieconcentratie van stof, vanaf het moment van plaatsing, vervanging of aanpassing, niet meer bedragen dan 5 mg/m_0^3 .
11. Van nieuwe, vervangen of aangepaste afzuiging- en filterinstallaties, dient de emissieconcentratie van stof binnen 2 maanden na het in gebruik nemen van de installatie te worden gemeten en te worden gerapporteerd aan het bevoegd gezag.
12. De goede werking van de filtersystemen moet ten minste éénmaal per maand worden gecontroleerd. Hiertoe dient vergunninghouder te beschikken over en uitvoering geven aan een actueel inspectie- en onderhoudsprogramma voor de filterinstallaties.
13. De werking van een filterinstallatie moet kunnen worden afgelezen van een drukverschilmeter.
14. Defecte of dichtgeslibde filters dienen onmiddellijk te worden vervangen; hiertoe dienen binnen de inrichting altijd reservefilters voor de filterinstallaties aanwezig te zijn.
15. De data van controles/inspecties van de filtersystemen alsmede de bevindingen van deze controles dienen te worden geregistreerd en te worden bewaard in het centraal register.

16. Het afgescheiden stof moet worden verzameld zonder dat de goede werking van de filterinstallaties worden verstoord; de afvoer van het afgescheiden stof moet geschieden zonder dat zich dit in de omgeving verspreid.

D. AFVALSTOFFEN

afvalscheiding

1. De afvalstoffen die vrijkomen bij de bedrijfsactiviteiten dienen in ieder geval in de volgende fracties te worden gescheiden:
 - categorieën gevaarlijk afval;
 - papier/karton;
 - wit- en bruingoed;
 - hout;
 - metalen;
 - kunststoffen (ingeval meer dan 25 kg per week vrijkomt);
 - glas- en steenwol (ingeval meer dan 25 kg per week vrijkomt).

E. ENERGIE

registratie

1. Het bedrijf dient een energieboekhouding bij te houden, waarin op jaarbasis wordt aangegeven de verbruikte energie voor het gehele bedrijf met betrekking tot:
 - aardgas (m³);
 - elektriciteit (kWh);
 - overige brandstoffen(m³);
 - waterverbruik, gespecificeerd naar soort water (m³).
2. Deze gegevens dienen door vergunninghouder vijf jaar te worden bewaard in het centrale register.

(beperkt) energiebesparingsonderzoek

3. Uiterlijk 6 maanden na het van kracht worden van deze beschikking moet in beeld zijn gebracht waar het dalurenverbruik uit is opgebouwd en welke maatregelen genomen kunnen worden om het dalurenverbruik te verminderen. De resultaten van dit onderzoek dienen ter beoordeling gerapporteerd te worden aan het bevoegd gezag. De rapportage bevat in ieder geval de volgende onderdelen:
 - a. Inventarisatie dalurenverbruik;
 - b. Maatregelen om het dalurenverbruik te verminderen;
 - c. Planning en fasering voor het uitvoeren van de maatregelen.
4. Het bevoegd gezag kan binnen 2 maanden na indienen van de rapportage nadere eisen stellen aan het onderzoek. De maatregelen ter beperking van het dalurenverbruik dienen overeenkomstig het, door het bevoegd gezag, goedgekeurde onderzoek te worden uitgevoerd.

F. GRONDSTOFFENVERBRUIK

registratie leidingwaterverbruik

1. Binnen de inrichting moet een registratiesysteem aanwezig zijn waarin het jaarlijks verbruik aan leidingwater wordt bijgehouden. Deze registratie moet op het eerste verzoek van het bevoegd gezag worden overlegd. De registratie dient tenminste voor 5 jaar te worden bewaard.

registratie gevaarlijke grond en hulpstoffen

2. Binnen de inrichting moet een registratiesysteem aanwezig zijn waarin het jaarlijks verbruik aan gevaarlijke grond- en hulpstoffen wordt bijgehouden. Deze registratie moet op het eerste verzoek van het bevoegd gezag worden overlegd. De registratie dient tenminste voor 5 jaar te worden bewaard.

G. NAZORG

1. Indien vergunninghouder geen gebruik meer wil of kan maken van (een deel van) de vergunning, dient zij dit terstond schriftelijk kenbaar te maken aan de directeur.
 2. Nadat de activiteiten van de inrichting zijn beëindigd moeten alle grond-, hulp- en afvalstoffen en eventuele milieugevaarlijke stoffen uit de inrichting zijn verwijderd.
 3. Uiterlijk drie maanden voordat de activiteiten van de inrichting worden beëindigd moet hiervan schriftelijk mededeling worden gedaan aan het bevoegd gezag. Bij deze mededeling moeten tevens de volgende gegevens worden overlegd:
 - a. de wijze waarop de in de inrichting aanwezige grond-, hulp- en afvalstoffen en eventuele milieugevaarlijke stoffen worden verwijderd;
 - b. indien bekend, de toekomstige bestemming van de inrichting.
- II. te bepalen dat een exemplaar van deze beschikking zal worden gezonden aan:
1. Coops & Nieborg BV locatie A. v/d Neerweg, Postbus 226, 9600 AE Hoogezand;
 2. VROM Inspectie Noord, Postbus 30020, 9700 RM Groningen
 3. Het dagelijks bestuur van het Waterschap Hunze en Aa's, postbus 195, 9640 AD Veendam;
 4. Burgemeester en Wethouders van de gemeente Hoogezand-Sappemeer, Postbus 75, 9600 AB Hoogezand;

Gedeputeerde Staten voornoemd:

, voorzitter

, secretaris

Bijlage 1: BEGRIPSOMSCHRIJVINGEN EN AFKORTINGEN

BMP:	Bedrijfsmilieuplan;
CPR:	Uitgaven van de Commissie Preventie van Rampen door Gevaarlijke Stoffen, uitgegeven door het Directoraat Generaal van de Arbeid (DGA), te verkrijgen bij SDU Uitgeverij te 's-Gravenhage.
CPR-15-1:	Richtlijn voor "Opslag gevaarlijke stoffen in emballage; Opslag van vloeistoffen en vaste stoffen (0 tot 10 ton)".
Gevaarlijk afval:	Afval dat overeenkomstig de Regeling Europese afvalstoffenlijst (Eural) als gevaarlijk afval is aangemerkt.
Gevaarlijke stoffen:	Stoffen die als gevaarlijke stoffen in de zin van de Wet milieugevaarlijke stoffen (Wms) moeten worden aangemerkt.
NEN-normen:	Bij het Nederlands Normalisatie Instituut (NNI) te Delft uitgegeven en te verkrijgen normbladen.
Ner:	Nederlandse Emissie Richtlijnen lucht, Stafbureau NeR Bilthoven (1992), zoals laatstelijk gewijzigd.
NRB:	Nederlandse Richtlijn Bodembescherming
oplosmiddelarm:	Producten die een gelijke of lagere concentratie aan oplosmiddelen bevatten dan vermeld in § 3.4.21 van de Ner.
P-bladen	Publicaties inzake de arbeidsveiligheid, uitgegeven door het ministerie van SEZ.
Preventie:	Het voorkomen of beperken van het ontstaan van afval en emissies en/of het verminderen van de milieuschadelijkheid daarvan door reductie aan de bron of intern hergebruik;
Vergunninghouder:	Scheepswerf Coops & Nieborg
Wm:	Wet milieubeheer
Wvo:	Wet verontreiniging oppervlaktewateren